И с каждой осенью я расцветаю вновь...

Легко и радостно играет в сердце кровь,

Желания кипят — я снова счастлив, молод,

Я снова жизни полн...

А. Пушкин

Згадуючи осінь, я завжди пригадую такий малюночок. Ясне осіннє небо. Перший морозець і... "отдаленные седой зимы угро-зы"... Під дверима дзвенить земля од тупотіння, а повітря — од гомону. В кімнату впихається цілий гурт шкільної молоді: граб-лями — руки, калиною — щоки і іскрами — очі. Прибігли з лісу. В кі-мнаті потемно. В грубці — гора золотого жару, дихає запашним те-плом. Одпихаючи одно одного, з сміхом і гомоном товпляться до грубки... Ось одна, пробуючи рукою комин, гукає в захопленні: "А гарячий!" — і потім на ухо подрузі щось прошепотіла лукаво, од чого подруга зашарілася... Я все ж почув, швидше одгадав те лу-каве шепотіння-жарт: "Отакі в Панасика щоки". — "А ти звідки знаєш?" — сміючись, і дивуючись, і шаріючи рум’янцем, підозріло питає подруга.

Чи є тут хоч тінь осіннього суму?

Ні, я ніскільки не соромлюсь і не вагаюся назвати осінь найлю-бішою мені в рокові добою, ні крихти не вагаюся, бо в цій моїй любові до неї і тіні немає тієї зневіри чи того чорного смутку, що їх завжди чогось сполучають із цією, в дійсності життєдайною, частиною року.

Люблю я осінь за те, що навіває вона, як ніяка пора інша, стру-мені творчої енергії, що все те найкраще, що робилося і що зроб-лено мною, робив я цією порою.

Люблю я її і за те, що, коли опадає в саду пожовкле листя — ця довчасна примарна краса його,— ночами крізь голе, обшарпане гілля стають видніші довічні зорі, ще глибші, ще ясніші, а в лю-дей спадає з очей полуда і прокидаються ті здорові думки, які дрімали в голові чадної весни та млосного літа.

Хмарне небо?.. Негода?.. Дощ?..

Ще малого вабила мене осінь тими жаркими терновими огня-ми, височенними, кучерявими, тріскучими, що ми, сільські пас-тушата, розкладали в полі холодного, похмурого ранку з сухого картоплиння. А скільки радощів, молодих надій бринить в тому галасливому ярмарку, що осінніми днями гуде в тумані коло різ-них шкіл, бризкаючи на проходящих живою, цілющою водою! А вечори!

А вечори.

Погляньте на ці осінні на заході сонця вечорові хмари — це ж те-атр живий: скільки фарб, скільки руху! Скільки огню! Гляньте — як легко на очах перебудувалися ці хмари на довгу валку споло-ханих символів-тіней, символів бурхливих днів. Ось були кам’яні стіни, а ось уже, дивишся, вихитуються балагули, скарбом доро-гим навантажені, а коло їх люди: попригиналися, панічно женуть коней, мчать, скільки є духу, не видно звідки і куди — невідомо...

Мальовані човни, а в їх...— гляньте — закутані панни, за ними блискучі пливуть лицарі-верховні... Усе лине, усе мчить,

ніби тая несе його повідь... Одне одного попереджає, і, вчепивши, одне од-ного перекидає в безодню... А над ними... Гляньте, що діється, що діється: бані на церквах хитаються, валяться мури, в порох роз-сипаються башти, дворці й палаци... світ валиться! Старий світ іде на руїну!..

...І за коротку мить — скільки грандіозних картин промайне пе-ред зачарованими очима, розбуджуючи сонну думку хвилюючи кров!

Кому вони повинні нагнати сумні настрої? Тільки не вам, ша-новні мої читачі. Правда, осінь чарує мене й тими смут-ками, ко-ли разками намиста одлітають журавлі в ірій, одно-сять за моря наші роки, коли в холодному, ясному осінньому небі і вдень, і вночі повно їхнього плачу, німого, стриманого, ніби вони кри-шать там гаряче каміння: крру! крру!.. "Нащо літа пускаєш мар-но?.."

Я не боюся з цього скувати собі іноді коротке свято смутку. Бо що таке цей мій смуток? Це той животворчий дощик, що в спеку освіжає сухую землю, це той свіжий вітрець, що продимає очі, як жарини, що прохолоджує гаряче обличчя, що глибше роздимає в серці огонь творчий, любов до вільного, радісного життя. Огонь щирості і правди — завзяття...

Ні, випускаючи збірку своїх осінніх новел, я зовсім не турбуюся за те, що вони навіють, комусь із вас, дорогії мої читачі, занепадні настрої чи пригасять у когось жагу до боротьби: в кого буйно за-гориться любов до ясного життя, той знайде зброю, щоб люто боронити його од чорних хижаків, од того чорного, смертельного суму, що віють на нас вони своїми хижими крилами.

Знайде зброю, знайде й шлях.